

1 | 2 Elsk dine hindbær!

2 Den spiselige have giver muligheder

3 Floriade 2012

4 Produkt Information

UPTODATE

PLANTE-SPOT

Elsk dine hindbær!

Det gør de fleste mennesker og det er nemt at forstå hvorfor. De er fyldt med vitaminer, smager himmelsk og er perfekte på ethvert tidspunkt af dagen; au naturel, med frisk fløde, eller som vigtig ingrediens i et stort antal spændende desserter.

De er også nemme og taknemmelige at dyrke, og selv nogle få planter vil indbringe en god høst af friske frugter, som ville koste kassen, hvis du skulle købe lige så mange i butikkerne. Dette gør dem til en perfekt plante at promovere hos krise-bevidste forbrugere.

På helsesiden er fordelene dokumenteret. Undersøgelser på forskellige institutter, her iblandt Wageningen (et internationalt universitet i Holland, som fører an indenfor studiet af sunde fødevarer) har vist at niveauet af antioxidanter er meget højere, end i mange andre frugter og grøntsager. Antioxidanter hjælper med at beskytte mod aggressive molekyler, som kan skade kroppen, så det er en god ide at indtage mange antioxidantrige frugter.

Rubus idaeus 'Marwé'

Promovér hindbær fra haven på basis af, at frisk frugt vil hjælpe med at holde kunderne sunde og samtidig sænke den ugentlige udgift til indkøb af frisk frugt gennem hele vækstsæsonen. De følgende tips til plant og pleje vil hjælpe dig med at afslutte handlen. Besøg www.colour-your-life.co.uk og find reklamemateriale og ideer til vores september-reklame – *Rekordhøst*.

Rubus 'Tayberry'

Sommer- og efterårs-hindbær – plant og pleje

- Der findes to slags hindbær. Sommerhindbær, der høstes om sommeren og efterårshindbær, der høstes om efteråret. Sommerhindbær bærer frugt på toårige skud, mens efterårshindbær giver frugter på indeværende års skud.
- Sommer- og efterårs-sorterne skal beskæres forskelligt.
- Hos hindbær, der giver frugt om sommeren, bør skuddene, der har givet frugt, skæres helt tilbage efter høsten.
- Hos efterårshindbærerne bør de grene, der har givet frugt, skæres helt ned midt om vinteren.
- Gød hindbær tidligt hvert forår med en god gødning fra dit havecenter og hold planterne fugtige i tørt vejr. Især op til bæringsætningen, vil ekstra vand kvittere med store lækre bær.

Forskellige Hindbærsorter

Sommerhindbær

- 'Gelen Ample': modner midt i sæsonen. Delikat, buttet, fast, rød frugt.
- 'Glen Clova': modner tidligt. Ganske stor, smagfuld og rød, fast frugt. En af de bedste sorter.
- 'Malling Promise': modner tidlig. Smagfuld, middelstor frugt. Resistent overfor vira og tolerant overfor mager jord.
- 'Marwé': modner sent. Stor, stærkt rød og fast frugt, moderat smag, men stort udbytte.

- ● 'Schönemann': modner sent. Dens mørkerøde frugt er lidt lille. Moderat smag. Især velegnet til saft og syltetøj.
- 'Spica': modner tidlig. Den faste, ret mørke frugt er delikat, men noget lille. Velegnet til fremstilling af saft og syltetøj.

Rubus idaeus 'Fallgold'

Rubus 'Tayberry'

- 'Tulameen': modner midt i sæsonen. Smagfuld, stor, fast, rød frugt. Langt mere holdbar end andre sorter.

Efterårshindbær

- 'Autumn Bliss' (BLIZZY): frugten er mørkerød, ret stor, rund og fuld af smag. En af de bedste efterårssorter.
- 'Fallgold': en sort med gule frugter. Blød frugt med excellent sød smag. Ikke særlig produktiv. Modstandsdygtig mod sygdomme.
- 'Galante': delikat, stor, rød frugt. Meget produktiv. Bruges ofte som kultur i tunneller og drivhuse, men lige så velegnet til dyrkning i haver.
- 'Heritage': fast og noget mindre, stærkt rød frugt. Stort udbytte, moderat smag.
- 'Zefa Herbsterne': buttet vaffelformet frugt, mørkerød til purpur. Smagfuld og modtagelig for vira.

Loganbær og taybær

Brombær og hindbær er nært beslægtede og har været brugt til at producere krydsninger. Det botaniske navn for denne hybrid er *Rubus x loganobaccus*. Den første sort, der blev opformeret var loganbærret (*R. x loganobaccus* 'Logan'). Smagen er sidenhen forbedret, f.eks. i *R. 'Tayberry'*. Denne sort frembringer smagfulde dyb-røde frugter, som ser ud som kæmpe hindbær. Planten bliver ca. 150 cm høj, har fine pigge og høstes i juli-august.

Den spiselige have giver muligheder

Den spiselige have er "in". USA's første dame Michelle Obama er gået foran som det gode forbillede, og nu ses det stadig oftere, at der i haven plantes spiselige planter, som også har en prydværdi. Der er mange valgmuligheder, tænk bare på, hvor mange forskellige frugttræer, buske og krydderurter der findes. Dette giver producenter, havecentre og gartnerne store muligheder.

Frugttræer og frugtbuske vil i dette nyhedsbrev få stor opmærksomhed. At spise frugt er vigtig for helbredet. Det viser flere forskellige undersøgelser. En meget sund frugt er f.eks. blåbærret (*Vaccinium corymbosum*). Der er kun få fødevarer, der har flere antioxidanter end blåbærret. Antioxidanter er gavnlige for det menneskelige immunsystem. De delikate bær indeholder desuden mange vitaminer og kan bruges til forskellige formål. Planten blomstrer smuk om foråret, giver bær om sommeren og har i efteråret en smuk efterårsfarve, desuden er bier og brumbasser vilde med den. (Også *Vitis* (drue) pynter i haven, på terrassen og altanen, hvis den står i læ.)

I tidsskrifter bruges der mere og mere spalteplass på krydderurtehave. Det er nu ikke så mærkeligt, for brugen af krydderier fra egen have er også "in".

Friske krydderurter fra egen have er sunde og meget lækre. Det er også praktisk at have krydderierne lige ved hånden. Når bøffen skal grilles på terrassen, det grønne drys i salaten skal pynte eller når velkomstdrinken skal prydes med lidt frisk mynte. Krydderurter kan bruges hele året. Du kan høste dine egne krydderurter og tørre dem til senere brug, netop som de skal til at blomstre. Efter tørringen kan de opbevares i en beholder med lufttæt låg – så holder de smagen i op til et år. Husk også på, at krydderurter er smukke med bladfarver og ikke mindst kønne blomster. Krydderurter tiltrækker desuden en masse gavnlige insekter til din have.

Hæk med duft

Mange krydderurter er egnede til at blive dyrket som en lav hæk, f.eks. rosmarin, lavendel, timian og salvie. Pragfulde i en formel have, men også meget smukke som kantplanter i en køkken- eller krydderurte-haves bede. Resultatet er uventede duftoplevelser, når man går forbi.

Af timian og rosmarin findes der også krybende udgaver. Disse er meget velegnede som bunddække. Krybende timian kan man endda lade gro imellem fliser. Når man træder på den, fornemmes dens krydrede duft.

Sommerfugle og bier

Purløg, sar, citronmelisse, lavendel, mynte, merian, oregano og salvie er nogle af de mange krydderurter, der tiltrækker sommerfugle og bier. Bier holder måske mest af timian, men kan ses i mange af de øvrige krydderurters blomster gennem sommeren.

De fleste krydderurteplanter trives bedst i fuld sol og vokser bedst i en veldrænet almindelig havejord, men der er også krydderurtesorter, som trives i halvskygge.

En gruppe krydderurter

Krydderurter behøver ikke nødvendigvis at vokse i jorden. De trives også godt i potter eller andre beholdere. En samling potter eller en hængende kurv ved siden af køkkendøren gør det nemt lige at plukke lidt krydderurter til maden. Selv en altan eller tagterrasse kan på den måde trylles om til en mini-krydderurtehave. Vigtig er vandforsyningen: plant krydderurteplanterne i potter, der er så store som mulige og giv dem regelmæssig vand.

Ved at vise eksempler, kan havecentre og planteskoler nemt tage disse trends op. Tal med din hollandske leverandør.

Frugtræsproducenter præsenterer nye trends ved Floriade 2012

Den 6. april 2012 åbner Floriade World Horticultural Show sine døre i Venlo i det sydlige Holland. Temaerne for Floriade skal afspejle det hollandske havebrugs rolle i at forbedre livskvaliteten for alle. Frugtræer vil blive en stor del af Floriade 2012, da frugt fra haven er et vigtigt emne for forbrugere og vigtig i diskussionen om helse og velvære. Havebrugsmagasiner fortsætter med at sætte den spiselige have i fokus, hvor frugtræer og buske ses som essentielle elementer. Floriade 2012 World Horticultural Show reflekterer den trend, at frugtræer nu indtager en central plads på scenen.

Mellem områderne med overskriften "Miljø" og "Verdens scenen" flankeres udstillingen med "Vriendenbos" eller "Venskavsskoven". I 2009 blev omtrent 200 smukke opstammede frugtræer plantet i "Venskavsskoven"-plantagen, et område, der er tænkt som et netværkssted for forretningsfolk fra sektoren og også som en superb demonstration af nogle af de frugtræer, der er til rådighed. Træerne overlevede den strenge vinter godt og vil glæde de besøgende med deres storslåede blomster og frugter. Der er i alt blevet plantet 42 forskellige sorter.

Hække af frugtræer

Frugtræavl og -kultivator Karel Fleuren er en entusiastisk fortæller for brugen af frugt i private haver. Fleuren og hans søn er til deres udstilling på Floriade blevet inspireret af den magtfulde indflydelse af det keltiske træhoroskop, som er blevet plantet i "Venskavsskoven". De bruger træhoroskopets magtfulde billedsprog som en inspiration til at plante 21 frugthegn, der tilsammen strækker sig over 314 meter. Den overordnede effekt viser solstråler af forskellig længde. Der er dusinvis af forskellige sorter heriblandt æbler, pærer, søde kirsebær, mandler, mispel, nektariner, figer og mange flere.

Karel Fleuren

Mange muligheder til private haver

"Disse hække viser, at frugt også byder på mange muligheder i private haver", forklarede Fleuren, mens han stolt viste os vej igennem sit koncept på Floriade udstillingen. Han viste os smukke slanke æbletræer uden grene, som han beskrev som minitræer, som er perfekte til enhver slags have, terrasse eller altan. Han beskrev en anden innovation, som er et miniaeble, der ikke bliver større end 4 til 5 cm og perfekt til børns madpakker. Fleuren er meget entusiastisk omkring mulighederne for at udvide markedet for frugtræer og buske på forbruger-markedet, eftersom han tror på, at enhver kan have glæde af at dyrke frugt i sin egen have, også selv om man kun har en altan eller en lillebitte byhave. Købere kan være sikre på at hollandske træer og buske lever op til meget høje kvalitetsstandarder.

Innovation

Et antal hollandske producenter har taget fat i trenden med de "spiselige haver" med innovationer indenfor området af nye, visuelt attraktive og stærke sorter, der kræver minimal pleje. Samtidig anvendes allerede kendte træer til nye formål i haven.

Forbløffende, attraktive og pålidelig

Den hollandske forening af professionelle frugtavlere har leveret 200 frugtræer (æble, pære, blomme og kirsebær) til området med temaet uddannelse og innovation, og de er allerede plantet i 40-liters containere for senere at blive overført til Floriade udstillingen i marts 2012. Frugtbu-ke kan man også få at se. Temaet for dette indslag er "Forbløffende, Attraktive og Pålidelig". Formålet er at gøre opmærksom på den hollandske frugtræsproduktions bæredygtighed og høje kvalitet i et internationalt perspektiv.

For yderligere information om Floriade 2012 se venligst www.floriade.nl

Besøg PPH i 2010

Bliv inspireret og orienteret!

Vigtige messer i 2010

Plantarium – Boskoop (Holland)

25/28 august
www.plantarium.nl

Green is Life – Warszawa (Polen)

27/28 august
www.greenislife.pl

Glee – Birmingham (Storbritannien)

20/22 september
www.gleebirmingham.com

GrootGroenPlus – Zundert (Holland)

6/8 oktober
www.grootgroenplus.nl

GAULTHERIA PROCUMBENS

Gaultheria procumbens (nedliggende bjergte) er blevet mere og mere populær i de senere år. På grund af sine stedsegrønne blade og røde bær er den ikke kun en helt vinterhård bundplante, men også en glimrende fryd i de ofte trøstesløse vintermåneder. Gaultherias grønne blade bliver purpurbrune om efteråret, og bærrerne, som først kommer frem om efteråret, forbliver på planten indtil foråret. Af den nedliggende bjergtes blade udvindes den såkaldte vintergrønolie. Denne bruges i medicinen mod reumatiske smerter, men også ofte som smagsgiv. Bærrerne indeholder store mængder methylsalicylat, som bruges indenfor sportsmassage. Gnid en gren mellem dine fingre og du vil sikkert genkende lugten.

PRYDGRÆSSER

Prydgræsser tilpasser sig til ethvert havelandskab, og deres skønhed og alsidighed gør dem til dem perfekte kombinationsplanter sammen med blomstrende planter. Når først de er vokset til på et sted, kræver prydgræsser meget lidt opmærksomhed. Pyntegræs fås i mange farver, former og størrelser. Farverne ligger fra grøn, blå og rød til broget med røde, hvide eller gule aks med hvide eller gule tværstriber. Prydgræs klippes ofte ned efter blomstringen. Undlades denne beskæring, kan man om vinteren opleve smukke scenerier med rimfrost og sne på de prangende blomsteraks.

BUDDLEJA

Der findes nærmest en sommerfuglebusk til hver have. De findes i alle farver og former og blomstrer fra juni – oktober måned. En smuk lyserød sort er *B. davidii* 'Pink delight', som kan blive ret bred og massiv. 'Black Night' er mørk marineblå. En smuk sommerfuglebusk, som ikke bliver alt for høj er *B. davidii* var. *nanhoensis*. Kulturformerne 'Nanho Blue' (blå) og 'Nanho Purple' (lilla) er de mest kendte sorter. De bliver maks. ca. 1,5m høje. Bladene er smallere og mere sølvfarvede, end hos de høje sorter og de mange, lidt mindre blade giver buskene et lidt finere udseende. Vidste du, at sommerfuglebuske med lyslilla og rosarøde blomster tiltrækker flest sommerfugle? Sommerfugle har en tydelig præference, når det kommer til farver.

SMÅ FRUGTER; RUBUS

Hindbærret (*Rubus idaeus*) hører lige som det almindelige brombær (*Rubus fruticosus*) til slægten *Rubus*. De fleste brombærarter modnes i perioden fra sidst i august til slutningen af september måned. Hos sommerhindbærret bærer kun de toårige stængler frugt, hvorefter stænglerne dør. Hos efterårshindbærret derimod er det toppene af de etårige skud, der bærer frugterne. Nyere amerikanske undersøgelser har vist, at brombær og hindbær har et stort indhold af helsefremmende stoffer (antioxidanter). Dermed tælles de med som de sundeste frugter. Hindbær bruges i dag som smagsstof i medicin til børn. Plant *Myosotis* ('forglemmigej') mellem hindbærbuskene for at holde de små orm væk fra hindbærrene.

ILEX

Ilex hører til Aquifoliaceae-familien. Der findes ca. 400 *Ilex*-sorter og en del tillægsarter. Der er stedsegrønne og løvfældende sorter. De fleste har en skarp takket bladkant. Det er en træagtig plante og kan anvendes som træ, enkeltstående busk eller hæk. I maj får den små, vokshvide blomster. Planten tåler stærk beskæring. *Ilex* er især yndet om vinteren pga. bærrerne, men ikke alle planter har bær. Det er fordi der er han og hunplanter og kun hunplanter får bær. Hanplanter er dog nødvendige til bestøvningen.

SORBUS

Røn (*Sorbus*) tilhører rosenfamilien (*Rosaceae*). Den blomstrer i maj måned med brede, hvide blomsterbuketter, som har en stærk og særpræget duft. Den får runde, orangerøde frugter. Slægten forekommer i naturen på den nordlige halvkugle, især i Europa og Asien. Drosler og andre fugle er vilde med bærrerne. Planterne sørger nemlig for en god forsyning med mad pga. den lange periode med bær. Desuden tiltrækker blomsterne om sommeren mange insekter og især hvepse, som står på finkernes menuplan. Pga. sin tætte bladstruktur er den et fremragende sted til fuglenes reder.

I England bliver dette træ også kaldet for witchwood, altså heksetræ, fordi man forhen troede at det gav beskyttelse mod hekse.

UPTODATE, der udkommer to gange årligt (juli og januar), udgives af PLANT PUBLICITY HOLLAND

PO Box 81 • 2770 AB Boskoop • Holland • T 0031 172 217550 • F 0031 172 218350 • E info@pph.nl • I www.pph.nl

Design and production KopArt | Amstelveen • The Netherlands